

Rikoksentorjuntaneuvoston toimintakertomus 2007

Sisällysluettelo

Rikoksentorjuntaneuvosto	2
Neuvoston kokoukset	2
Työvaliokunta	3
Väkivaltajaosto ja väkivallan vähentämishjelma	3
Paikallinen pilottihanke Järvenpäässä	4
Avustukset paikalliseen rikoksentorjuntaan	5
Viestintä	6
Seminaarit	7
Pohjoismainen yhteistyö	8
Pohjoismainen väkivaltahanke	9
Tukholman kriminologinen symposium	10
Toiminta Euroopan rikoksentorjuntaverkostossa (EUCPN)	10
Paikallinen turvallisuussuunnittelu ja rikoksentorjunnan yhdyshenkilöverkosto	11
Rikosuhriasiat	12
Neuvoston kokoonpano vuonna 2006	12
Työvaliokunnan kokoonpano	13
Väkivaltajaoston kokoonpano	14
Neuvoston sihteeristö	14

Rikksentorjuntaneuvosto

Rikksentorjuntaneuvoston nykyisen kokoonpanon toimikausi alkoi 1.10.2005. Neuvoston puheenjohtajana toimii kaupunginjohtaja Timo Kvist. Neuvoston kokoonpano ja siinä vuonna 2007 tapahtuneet muutokset esitetään tämän toimintakertomuksen lopussa.

Valtioneuvosto antoi 12.4.2007 **uuden asetuksen rikksentorjuntaneuvostosta** (396/2007). Asetuksen muutos oli tarpeen väkivallan vähentämishelman toteutusta edistämään asetetun neuvoston jaoston tarkoituksenmukaisen kokoonpanon vuoksi. Jaostoon piti saada sellaisiakin jäseniä, jotka eivät ole neuvoston jäseniä. Lisäksi haluttiin yksinkertaistaa menettelyä neuvoston jäsenen nimittämiseksi jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Aikaisemmin päätös meni valtioneuvoston yleisistuntoon. Uudessa asetuksessa ajantasaistettiin sihteeristöä koskevat säännökset vastaamaan tilannetta, jossa sihteeristönä on vuodesta 2001 toiminut oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston rikksentorjuntayksikkö. Neuvoston tehtäviä ja kokoonpanoa koskevat kohdat säilyivät uudistuksessa ennallaan.

Neuvoston kokoukset

Neuvosto piti 2007 **neljä kokousta**. Ensimmäinen kokous oli **helmikuussa sisäasiainministeriössä**. Sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen esitteli neuvostolle sisäisen turvallisuuden ohjelman toteutustilannetta. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2006 toimintakertomus ja menettely rikksentorjuntahankkeiden tukemiseksi myönnettävien avustusten hakemiseksi. Neuvosto päätti, että väkivallan vähentämishelman toteutusta edistävät hankkeet olisivat etusijalla ja vuoden 2007 hankkeissa erityisesti painopisteenä lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentämiseen tähtäävät hankkeet. Avustuksilla tuettaisiin lisäksi hankkeita, jotka edistävät paikallista ja seudullista rikksentorjuntatyötä. Kattavaan tuloksellisuusarviointiin tähtääviä hankkeita pidettiin erityisen tuettavina. Neuvostoa lisäksi informoitiin Euroopan rikksentorjuntaverkoston toiminnasta vuonna 2007.

Neuvoston toinen kokous oli **toukokuussa Kirkkohallituksen vieraana**.

Neuvoston jäsen, erityisnuorisotyösihteeriksi Juha Alstela esitteli Kirkkohallituksen ja projektisihteeriksi Kati Jääskeläinen Väkivallasta sovintoon –projektia, jonka Kirkkohallitus oli käynnistänyt 2004. Kokouksessa hyväksyttiin neuvoston lausunto oikeusministeriölle rikksentorjuntahankkeiden tukemiseksi. Lausunnossa ehdotettiin 160 000 €n jakamista 15 hankkeelle. Lisäksi kokouksessa päätettiin lopullisesti väkivaltajaoston asettamisesta. Jaosto oli aloittanut toimintansa työryhmänä. Varsinaisen asettamispäätös oli mahdollinen vasta neuvostosta annetun uuden asetuksen pohjalta. Jukka-Pekka Takala neuvoston sihteeristöstä esitti, kuinka väkivaltarikollisuuden eri mittarit antavat hyvin erilaisen kuvan rikollisuudesta. Neuvoston jäsenet olivat toivoneet kokouksissa esitettäväksi katsauksia rikollisuusongelmiin.

Neuvoston kolmas kokous oli **Liikennevakuutuskeskuksen vieraana syyskuussa**. Oikeusministeri Tuija Brax vieraili kokouksessa. Avauspuheessaan hän korosti rikollisuuden ehkäisyn merkitystä. Rikksentorjuntaneuvoston varajäsen, tiedotus-

päällikkö Veikko T. Valkonen esitteli LKV-ryhmän toimintaa. Kokouksessa valittiin Suomen ECPA-ehdokkaaksi Lastensuojelun Keskusliiton Älä lyö lasta –hanke. Kokouksen rikollisuuskatsaus koski yritykseen kohdistuvia rikoksia. Sen esitti erikoistutkija Tuija Hietaniemi Keskusrikospoliisista.

Neuvoston neljäs kokous oli **marraskuussa ympäristöministeriössä**. Ympäristöministeriön edustajat neuvostossa (ylitarkastaja Timo Saarinen ja asuntoneuvos Riitta Kimari) alustivat ministeriön toiminnasta ja erikoissuunnittelija Marketta Kyttä Teknisestä korkeakoulusta kertoi Tampereen Muotialan asuinaluetta koskevasta tutkimuksestaan. Muotialassa on noudatettu sellaisia yhdyskuntasuunnittelu- ja rakentamisperiaatteita, joiden uskotaan edistävän asuinympäristön turvallisuutta. Arviointi osoittaa tässä onnistutun. Kokouksessa lisäksi esiteltiin neuvoston kotisivujen yhteyteen valmisteltua turvallisuussuunnittelun tietopankkia. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2008 toimintasuunnitelma.

Työvaliokunta

Työvaliokunta kokoontui vuoden 2007 aikana neljä kertaa valmistelemaan neuvoston kokousten asioita.

Väkivaltajaosto ja väkivallan vähentämishjelma

Rikoksantorjuntaneuvoston väkivaltajaosto on käynnistynyt vilkkaana. Jaosto kokoontui vuoden 2007 aikana seitsemän kertaa.

Jaoston toiminta keskittyi väkivallan vähentämishjelman painopistealueen, lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentämistä koskevan päätöksen toimeenpanon seurantaan. Ministeriryhmä edellytti painopistealueen hyväksyessään, että jaosto seuraa päätöksen etenemisestä ja raportoi työn edistymisestä sisäisen turvallisuuden ministeriryhmälle. Seurannan käynnistämiseksi väkivaltajaosto teki keväällä 2007 kyselyn, missä kartoitettiin kunkin toimenpiteen osalta, mitä toimenpiteen toteuttamiseksi on tehty, mitä aiotaan tehdä sekä toteuttamisen vastuita. Kysely lähetettiin kaikkiaan 48 viranomaiselle tai järjestölle, jotka työskentelevät lasten ja nuorten parissa tai joiden tehtäviin kuuluu väkivallan uhrien auttaminen ja väkivallan vähentäminen. Kyselyn tulokset on raportoitu oikeusministeriön julkaisusarjassa (*Lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentäminen – yhteenveto kyselyn tuloksista. Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2007:9*).

Väkivaltajaosto järjesti yhdessä lapsiasiainneuvottelukunnan kanssa 10.5.2007 seminaarin *Yhteisistä ohjelmista yhteisiin toimiin*. Seminaarissa pohdittiin kyselyn pohjalta esiin nousseita teemoja. Seminaariin osallistui 47 osanottajaa.

Syksyn toiminta keskittyi Sisäisen turvallisuuden ohjelman 2008-2011 valmisteluun. Sisäasiainministeriö asetti toimikaudelle 1.9.2007-31.3.2008 Arjen turvallisuustyöryhmän, jonka tehtävänä on valmistella poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tiivis nykytilan kuvaus, toimenpiteet ja mittarit väkivallan, erityisesti

lähisuhdeväkivallan ja työssä kohdatun väkivallan vähentämiseksi, ikääntyvään väestöön kohdistuvan väkivallan, rikosten ja turvattomuuden vähentämiseksi, rikoksen uhriksi joutuneiden palvelujen parantamiseksi ja todistajien tukemiseksi ja muihin arjen turvallisuuden kannalta tärkeiksi toimiksi. Työryhmän kokoonpanossa hyödynnettiin olemassa olevan väkivaltajaoston asiantuntemusta väkivallan vähentämisestä ja sitä täydennettiin uusilla jäsenillä. Ohjelman kiireisen valmisteluajataulun vuoksi väkivaltajaosto ei ole ehtinyt kokoontua jaostona ja toteuttaa alkuperäistä tehtäväänsä, väkivallan vähentämishojelman seuranta ja toteutuksen edistämistä.

Rikoksantorjuntaneuvosto keräsi lokakuussa 2007 tietoja ministeriöistä valtioneuvoston periaatepäätökseen kansalliseksi väkivallan vähentämishojelmaksi kirjattujen toimenpiteiden etenemisestä.

Paikallinen pilottihanke Järvenpäässä

Järvenpää on ollut pilottikaupunkina väkivallan vähentämishojelman toteutuksessa. Hankkeen suunnittelu alkoi kaupunginjohtaja Erkki Kukkosen tapaamisella ja syksyllä 2005 yhteyksien luomisella paikallisiin toimijoihin. Hanketta varten perustettiin kaupunginjohtajan päätöksellä ohjausryhmä, joka kokoontui ensimmäisen kerran maaliskuussa 2006. Syyskuusta 2007 ohjausryhmän puheenjohtajana on toiminut sosiaali- ja terveysjohtaja Markus Hemmilä.

Oikeusministeriö on tukenut Järvenpään hanketta taloudellisesti. Tuella on maksettu projektikoordinaattorin palkka.

Vuoden 2007 aikana hankkeen tavoitteena oli alkukartoituksen ja Järvenpään prioriteettien määrittelyn jälkeen toteuttaa ohjelmassa mainittuja toimenpidesuosituksia. Ohjausryhmän antamia toimeksiantoja työstä neljä alatyöryhmää.

1. Väkivallan uhrin jatko-ohjaus-työryhmä

Terveyskeskuspäivystyksessä alettiin kirjata aikaisempaa tarkemmin väkivaltaa ja siitä aiheutuneita vammoja tarkoituksena lisätä oikeusturvaa ja luoda toimintamalli, joka määrittää viranomaisten väliset vastuut uhrin jatko-ohjauksesta ja selviytymisen edistämisestä. Tarkoituksena oli myös lisätä henkilökunnan kykyä tunnistaa mahdolliset väkivallan uhrin ja ottaa asia puheeksi tapauksissa, joissa väkivaltaa epäillään.

Pahoinpitely- ja kehonkarttalomakkeiden avulla parannettiin mahdollisuuksia arvioida vammoja aiheuttavan väkivallan laajuutta ja verrata tilannetta poliisin tietoon tulleeseen rikollisuuteen. Tämä seuranta aloitettiin vuoden 2007 aikana ja sitä täydennetään poliisilta saaduilla tiedoilla edelleen.

2. Alkoholiehtoisen väkivallan vähentämiseen tähtäävä työryhmä

Toimenpidekokonaisuus tähtää alkoholiehtoisen väkivallan vähentämiseen anniskelupaikoissa ja yleisillä paikoilla. Suuri osa Järvenpään tilastoidusta väkivaltarikollisuudesta keskittyy yöaikaan ravintoloihin ja kaduille. Toinen ”kipupiste” Järvenpääs-

sä on eräissä lähiöissä tapahtuva moniongelmaisten tai syrjäytyneiden tekemä väkivalta ja häiriöt.

Työryhmä tekee yhteistyötä mm. lääninhallituksen kanssa. Anniskelupaikkojen kanssa järjestettiin yhteinen tilaisuus marraskuussa 2007 teemalla ”*Huitomatta humalassa – lähtölaukaus turvalliseen pikkujouluun*”.

3. *Koulutyöryhmä*

Toukokuussa 2006 toteutetun ”*Turvallinen arki*” – kyselyn tulosten ja kansallisen väkivallan vähentämisen ohjelman pohjalta tavoitteeksi nostettiin myös Järvenpäässä nuorten päihdekokeilujen aloitustien nostaminen sekä päihteiden käytön ja tätä kautta päihteiden käyttöön liittyvän väkivalta- ja häiriökäyttäytymisen vähentäminen.

Työryhmä on tuottanut kouluille opintomateriaalia, jolla ylä- ja alakoulujen omat opettajat voivat käsitellä ja purkaa lähinnä 6. ja 7. luokkalaisten oppilaiden kanssa sosiaalista harhaa siitä, että ”muut juovat enemmän kuin minä”, mikä rohkaisee nuoria riskikäyttäytymiseen. Vuoden aikana käynnistettiin yhteistyö käytännön sopimiseksi siitä, ketkä henkilökunnasta vastaavat intervention toteuttamisesta kouluilla. Tarkoituksena oli luoda sellaiset toimintamallit, joissa myös vanhemmat houkutel- laan mukaan aktiivisesti. Yhteistyö Nuorten Akatemian kanssa käynnistyi loppu- vuodesta hakkeen edistämiseksi muuallakin kuin Järvenpäässä.

4. *Ikäihmisten turvallisuus*

Työryhmä on selvittänyt ikäihmisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja sen vähentämistä. Palvelujärjestelmien tietoon ikäihmisiin kohdistuvaa väkivaltaa tulee harvoin, mutta Järvenpäässä on naapurikuntia enemmän ikääntyneitä yksinäisiä. Työryhmän on valmistellut suositukset jatkotoimiksi. Ne koskisivat mm. väkivallan tunnistamista, toimivaa palvelujärjestelmää ja kirjallista opasta ikääntyneisiin kohdistuvan väkival- lan ehkäisemisestä.

Avustukset paikalliseen rikosentorjuntaan

Edellisvuosien tapaan vuodelle 2007 oli valtion talousarviossa varattu määräraha avustuksiin rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville yhteisöille. Paikallisten rikoksen- torjuntahankkeiden tukemiseen on käytettävissä 110 000 euroa ja rikosentorjunta- hankkeiden tuloksellisuutta koskeviin arviointeihin 40.000 euroa. Väkivaltaohjel- man pilotointiin Järvenpäässä oli varattu 20.000 euroa.

Avustukset ilmoitettiin haettavaksi helmikuussa. Hakemuksia saatiin yhteensä 39 (vuonna 2006 määrä oli 38). Kolme myöhästynyttä hakemusta jätettiin käsittelemät- tä. Rikosentorjuntaneuvosto oli tällä hakukierroksella ilmoittanut priorisoivansa kansallisen väkivallan vähentämishojelman toteutusta tukevia sekä paikallista ja seudullista rikosentorjuntayhteistyötä edistäviä hankkeita. Etusija oli ilmoitettu an-

nettavan myös niille hankkeille, joissa on tavoitteena suorittaa laadukas arviointi. Lisäksi mainittiin väkivallan vähentämishojelman tämän vuoden painopiste, lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentäminen. – Prioriteeteista väkivallan vähentäminen näytti vaikuttaneen hakemuksiin: se oli keskeisenä teemana 16 hakemuksessa. Vain yksi hakemus koski rikosentorjuntahankkeen tuloksellisuusarviointia. Haettu avustussumma oli yhteensä noin 598 000 € eli samaa luokkaa kuin vuonna 2006.

Neuvosto ehdotti oikeusministeriölle, että yhteisöille myönnettäisiin avustusta rikosentorjuntahankkeisiin 160 000 € seuraavasti:

- 1. Ensi- ja turvakotien liitto ry:** 4 000 euroa Maahanmuuttajien nettiauttaminen – hankkeeseen.
- 2. Järvenpään kaupunki:** 36 500 euroa Kansallisen väkivallan vähentämishojelman pilotointiin.
- 3. Kemijärven kaupunki:** 2 000 euroa Väkivallaton koti 2007 – Perhe- ja lähisuhdeväkivallan varhaisen puuttumisen hanke Itä-Lapissa.
- 4. Kuopion seudun kihlakunnan poliisilaitos:** 9 500 euroa Who Cares – hankkeeseen.
- 5. Lastensuojelun Keskusliitto:** 30 000 euroa Älä lyö lasta – hankkeen arviointiin.
- 6. Linnalan nuoret ry:** 4 000 euroa Lyömätön – hankkeeseen.
- 7. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Tampereen osasto ry:** 2 000 euroa Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen - hankkeeseen.
- 8. Monika-Naiset liitto ry:** 30 000 euroa Maahanmuuttajataustaisiin lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan ehkäisy ja tunnistaminen 2007-2009 – hankkeeseen.
- 9. Naisten Linja Suomessa ry:** 7 000 euroa Väkivaltaan puuttumisen kynnys matalammaksi – hankkeeseen.
- 10. Porin kaupunki:** 7 000 euroa Netti – rikollisuuden mahdollistajana – hankkeeseen.
- 11. Porvoon kaupunki:** 2 000 euroa Laillisuuskasvatus – hankkeeseen.
- 12. Romano Missio ry:** 5 000 euroa Valoisampi huomen – romaninuoret hyvien harrastusten pariin.
- 13. Suomen Mielenterveysseura:** 9 500 euroa Käytännön oikeusopas väkivaltarikoksen uhreille - hankkeeseen.
- 14. Suomen Somaliland kehitys ja integraatio ry:** 4 000 euroa Somalitaustaisten nuorten sosiaalistaminen yhteiskuntaan – hankkeeseen.
- 15. Svenska Pensionärsförbundet r.f. :** 7 500 euroa Kätkeyt äänet – hankkeeseen.

Oikeusministeriö päätti myöntää avustuksia esityksen mukaisesti.

Viestintä

Viestinnässä toteutettiin neuvoston 27.10.2005 koko toimikaudekseen hyväksymää viestintästrategiaa. Vuoden 2007 aikana oli useitakin neuvoston viestintää koskevia iso asioita työn alla.

Neuvoston verkkosivustoa uudistettiin siirrettäväksi oikeusministeriön uuteen julkaisujärjestelmään. Tätä varten valmisteltiin verkkosivujen uusittu rakenne, tarkistettiin nykyisten sivujen ajantasaisuus ja valmisteltiin uusia sivuja ym. Uudistuksen

aikatauluksi oli neuvoston sihteeristölle asetettu kesä 2007. Uudistuksen toteutus kuitenkin lykkääntyi neuvoston sihteeristöstä riippumattomista syistä vuodella.

Oikeusministeriön julkaisujärjestelmän uudistuksen viivytykset ovat haitanneet neuvoston verkkosivujen yhteyteen kehitettävien uusien sivustojen toteuttamista. Neuvosto on lupautunut valmistelemaan ”**väkivaltaportaalin**”. Sen sisältöä on valmisteltu väkivaltajaostossa, mutta varsinainen rakentaminen on aikataulutettu neuvoston kotisivujen uudistukseen. Neuvoston sitoutui sisäisen turvallisuuden ohjelman toteutuksen edistämiseksi valmistelemaan kotisivujensa yhteyteen **turvallisuussuunnittelun tietopankin** ja ylläpitämään sellaista. Tietopankki valmisteltiin vuoden 2007 kuluessa. Sitä käsiteltiin sekä rikosentorjuntaneuvoston että sisäisen turvallisuuden paikallista turvallisuussuunnittelua kehittävä työryhmän kokouksissa. Sivusto avattiin testikäyttöön heti vuoden 2008 alussa. Se jouduttiin suunnitelmien vastaisesti toteuttamaan ministeriön vanhaan julkaisujärjestelmään.

Neuvosto on kotisivuillaan tiedottanut toiminnastaan, rikosentorjunnan uutisista ja tarjonnut linkkejä muihin alan sivustoihin. Uuteen julkaisujärjestelmään siirryttäessä tarkoitus on noudattaa kielilain vaatimuksia ja kääntää keskeisisältö ruotsiksi.

Haaste ilmestyi suunnitellusti neljä kertaa vuonna 2006. Erityisiä teemanumeroita ei ollut. Lehden sivutoimisena päätoimittajana toimi Kauko Aromaa ja päätoimisena toimittajana Riikka Kostiainen. Joulukuussa 2006 rikosentorjuntaneuvosto hyväksyi omalta osaltaan julkaisusopimuksen jatkamisen vuosiksi 2007-2009, jatkoi Kauko Aromaan nimitystä päätoimittajana ja teki esityksen uudeksi 12-henkiseksi toimitusneuvostoksi. Näitä asioita koskevat päätökset, kuten lisäksi päätös toimittaja Kostiaisen virkasuhteen vakinaistamisesta lykkääntyivät, kun oikeusministeriö asetti toukokuussa 2007 työryhmän selvittämään, voitaisiinko Ohoi- ja Haaste-lehdet yhdistää. Lokakuun lopussa valmistuneessa mietinnössään työryhmä odotetusti torjui yhdistämisaajatukset. Mietinnössä todetaan Haasteen osoittautuneen elinvoimaiseksi ja tarpeelliseksi sekä vastanneen sitä perustettaessa asetettuihin odotuksiin. Kehityskohteina mainittiin lehden omavaraisuuden lisääminen ja mahdollisuus englanninkielisten verkkosivujen kehittämiseen.

Haasteen verkkoversio on niin ikään kärsinyt oikeusministeriön julkaisujärjestelmäuudistuksen viivästyksestä.

Ritonen -tiedotelehtinen ilmestyi kolme kertaa. Tiedotteelle etsitään tarkoituksenmukaisempi formaatti.

Seminaarit

Toimintasuunnitelman mukaan kuului järjestää suurten kaupunkien seminaari ja mahdollisesti kaksikin turvallisuussuunnittelun koulutustilaisuutta.

Suurten kaupunkien seminaari toteutui **Vantaan kaupungin kanssa yhteistyössä** syyskuun 25 päivänä. Seminaarissa kuultiin mm. katsaus Vantaan Turvallisuustal-koisiin ja turvallisuussuunnittelun ajankohtaiseen tilanteeseen Vantaalla (sekä Tam-

pereella ja Turussa) ja kuvaukset eräistä Vantaan rikoksantorjunta-/turvallisuuoshankkeista. Seminaarin avasi sisäasiainministeri Anne Holmlund.

Rikoksantorjuntaneuvosto, oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Suomen Kuntaliitto järjestivät 12.-13. huhtikuuta 2007 **Kuopiossa pelastusopistolla turvallisuussuunnitteluseminaarin**. Koulutustapahtuman tavoite oli edistää paikallistason yhteistyötä turvallisuuden parantamiseksi. Keskeiset teemat olivat turvallisuussuunnittelun tukeminen ja yhteistyö järjestöjen kanssa. Ensimmäisen päivänä kuultiin tiiviit tietoiskut käynnissä olevista toimista, jotka parantavat turvallisuussuunnittelun edellytyksiä paikallisella tasolla. Toisena päivänä selvitettiin ryhmätöiden avulla järjestöjen mahdollisuuksia tukea turvallisuussuunnittelua. Seminaarin päätteeksi kuultiin median edustajaa siitä, mikä turvallisuudessa kiinnostaa suurta yleisöä ja miten turvallisuutta koskevaa tiedottamista voidaan kehittää. Seminaari oli suunnattu kuntien rikoksantorjuntayhdyshenkilöille, lähisuhde- ja perheväkivallan yhdyshenkilöille, lähipoliiseille, pelastusjohtajille sekä muille kunnan turvallisuussuunnitteluun osallistuville. Tilaisuuteen osallistui n. 110 henkilöä.

Yhteistyötahojen kesken todettiin, että toista vastaavaa koulutustilaisuutta ei ole syytä järjestää 2007, vaan ruvettiin valmistelemaan heti vuoden 2008 alussa järjestettävää seminaarina Ouluun.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaiset rikoksantorjuntaneuvostot pitivät **vuosikokouksensa** maaliskuussa Tukholmassa. Kokouksessa mm. esiteltiin BRÅ:n tutkimuksia groomingista ja Tanskan kehittämiä Internet-palvelujen tuottajien laatuvaatimuksia, joiden uskotaan vähentävän yrityksiä solmia Internetin avulla kontakteja alaikäisiin.

Kokouksessa, johon osallistui Pohjoismaiden kriminologisen yhteistyöneuvoston puheenjohtaja käytiin keskustelua neuvostojen yhteisistä hankkeista, mm. väkivaltahankkeen ohella *Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* -julkaisun jatkosta. Pohjoismaisten rikoksantorjuntaneuvostojen ja NSfK:n yhteisen englanninkielisen tieteellisen julkaisun sopimus kustantamon kanssa umpeutuu vuonna 2008. Tässä yhteydessä julkaisun tarpeellisuus arvioidaan kriittisesti. Norjan KRÅD ja NSfK ottivat yhdessä valmistellakseen uuden version esitteestä *Crime Prevention in Nordic Context*. Lisäksi kokouksessa keskusteltiin neuvostojen yhteisestä profiloitumisesta Tukholman kriminologisessa symposiumissa kesäkuun alussa.

Rikoksantorjuntaneuvosto on osallistunut *Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* julkaisun ja Pohjoismaisen kriminologian ylläpitokustannuksiin siten, että Suomen osuus on jaettu puoliksi neuvoston ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen kesken.

Pohjoismaiden kriminologinen yhteistyöneuvosto järjesti tutkijaseminaarinsa kesäkuun alussa Tukholman lähistöllä. Teemana oli taloudellinen ja organisoitunut rikol-

lisuus. Rikksentorjuntaa yhteistyöneuvostossa on edustanut Jukka-Pekka Takala rikksentorjuntaneuvoston sihteeristöstä.

Pohjoismainen väkivaltahanke

Rikksentorjuntaneuvostojen vuosikokouksessa Tukholmassa päätettiin periaatteista, joiden mukaan rikksentorjuntaneuvostojen ja Pohjoismaiden kriminologisen yhteistyöneuvoston yhteinen hanke väkivallasta ja sen ehkäisystä organisoitiin jossakin määrin uudella tavalla. Pohjoismaiden ministerineuvosto oli 2006 myöntänyt hankkeeseen miljoona Tanskan kruunua. Vuonna 2006 oli sovittu yhteistyötahojen kesken hankesuunnitelma, jonka toteutus ei kuitenkaan ollut käynnistynyt suunnitellusti. Uusitun suunnitelman mukaan hankkeet jaettiin neljään kokonaisuuteen, joista Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska ottivat yhteistyön vetovastuun.

Norjan KRÅD otti yhdessä NSfK:n kanssa vastatakseen teemasta ”**maahanmuuttajanaisiin kohdistunut väkivalta**”. Aiheesta pidettiin asiantuntijaseminaari lokakuussa Oslossa (RTN hoiti Suomen edustuksen yhteistyössä Monika-naiset ry:n kanssa.) Seminaarissa käsiteltiin erityisesti tämän väkivaltaongelman vaatimuksia palvelujärjestelmälle. Seminaariraportti on valmisteilla.

Tanskan Det Kriminalpræventive Rådin vetovastuulla on ollut suunnitella **pohjoismainen koulukysely lasten kokemasta ruumiillisesta kurituksesta, perheväkivallasta ja seksuaalisesta hyväksikäytöstä**. Asiantuntijatyöryhmä on kokoontunut kaksi kertaa ja valmistellut vertailukelpoista tietoa tuottavan kyselyn, jonka Norja, Suomi ja Tanska ovat halukkaita toteuttamaan (Ruotsi empii). Rikksentorjuntaneuvoston puolesta asiantuntijaryhmään ovat Suomesta osallistuneet varheman suomalaisen kyselyn tehnyt tutkija Heikki Sariola Lastensuojelun Keskusliitosta ja erikoistutkija Juha Kääriäinen ja tutkija Noora Ellonen Poliisiammattikorkeakoulusta, joka Suomessa tutkimuksen toteuttaa tämän tutkimuksen.

Ruotsin Brottsförebyggande rådet vastaa hankkeesta, jossa uusiutuvan uhriksijoutumisen ehkäisyä koskeva teema on konkretisoitu **lähestymiskieltoa** ja sen toimituutta koskevaksi pohjoismaiseksi vertailuksi. Osahankkeen aineistonkeruu alkoi 2007 ja BRÅ on palkannut tehtävään tukijan.

Suomen rikksentorjuntaneuvoston vastuulle tuli alkuperäisen suunnitelman **kolme tilastollista hanketta**, joissa koottaisiin käytettävissä oleva vertailutieto väkivallasta Pohjoismaissa, tarkasteltaisiin väkivallan vaihteluita ja niiden mahdollisia opetuksia rikollisuuden ehkäisemisessä sekä lähisuhdeväkivallan mittausmenetelmiä. Hankkeiden yhdistäminen oli perusteltua erityisesti siksi, että eri teemoihin olisi muuten ollut samoja asiantuntijoita. Hankkeen yhteyshenkilöt pitivät kokouksen kesäkuussa Tukholman kriminologisen symposiumin yhteydessä ja työkokouksen lokakuussa Tukholman lentokentällä. Tarkoitus oli, että vuoden loppuun mennessä väkivallasta olisi ollut käytössä kansalliset raportit. Osahanke tähtää maaliskuussa 2008 pidettävään asiantuntijaseminaariin.

Suomen osuutena on lisäksi hankkeen yleishallinnointi ja raportointi.

Tukholman kriminologinen symposium

Ruotsin Brottsförebyggande rådetin järjestämä Tukholman kriminologinen symposium on muodostunut merkittäväksi rikosentorjunnan kansainväliseksi vuositahtumaksi. Kesäkuun alkupäivinä järjestetyn Symposiumin yhteydessä luovutettiin *Stockholm Prize in Criminology*.

Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristöstä useallakin oli esityksiä symposiumissa. Keskeisemmin neuvosto osallistui kahden session järjestelyihin. Toisessa esiteltiin pohjoismaista rikosentorjuntaa. Neuvostojen toiminnan esittelyn ohella professori Jan Van Dijk tarkasteli kysymystä, onko Pohjoismaiden rikosentorjunnassa jotakin erityistä. Tämä sessio perustui neuvostojen vuosikokouksessa sovittuun yhteiseen esiintymiseen jonka organisoinnin rikosentorjuntaneuvosto oli ottanut huolekseen. Toisen, *Local Safety Audit* -session järjestelyvastuu oli EU:n komissiolla. Sellaisesta oli kuitenkin päätetty Euroopan rikosentorjuntaverkoston ehdotuksen pohjalta, jollaista rikosentorjuntaneuvosto oli Suomen puheenjohtajakaudella valmistellut.

Toiminta Euroopan rikosentorjuntaverkostossa (EUCPN)

Puheenjohtajakauden (syksy 2006) jälkeen Suomen osallistuminen Euroopan rikosentorjuntaverkoston toimintaan tarkoitti keväällä 2007 vaikutusmahdollisuutta joutoryhmässä, syksystä alkaen lähinnä aktiivista rivijäsenyyttä ja vastuuta eräistä hankkeista. EUCPN:ssä on vuonna 2007 toteutettu sisäistä arviointia vuonna 2008 tehtävän ulkoisen arvioinnin pohjustamiseksi.

Rikosentorjuntaneuvosto hoitaa Suomen kansallista edustusta EUCPN:ssä yhdessä oikeusministeriön kanssa (kansallisena edustajana Hannu Takala, varaedustajana Jukka-Pekka Takala). Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulu (Risto Honkonen) on verkostossa yhteyspisteenä.

EUCPN piti 2007 neljä kansallisten edustajien kokousta. Saksa järjesti touko-kesäkuun vaihteessa **Wiesbadenissa seminaarin Internetin vaaroista lapsille**. Suomalaisosuudeksi ohjelmaan järjestettiin Pelastakaa Lapset ry:stä Mari Laihon esitys suomalaisista toiminnasta Internetin välityksellä tapahtuvan lasten seksuaalisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi. Portugalin Lissabonissa 10.-11. joulukuuta järjestämässä **Best practices –konferenssissa teemana oli perheväkivalta**. Konferenssi yhteydessä ratkaistiin samaa teemaa koskeaan Euroopan rikosentorjuntakilpailun (ECPA) voittaja. Kilpailun voitti Malmön integroitu perheväkivallan ehkäisyohjelma. Suomen ehdokas oli Lastensuojelun Keskusliiton Älä lyö lasta –kampanja, jota liiton edustajat esittelivät konferenssissa. Rikosentorjuntaneuvoston puheenjohtajallakin oli mahdollisuus osallistua konferenssiin.

Rikosentorjuntaneuvosto on toteuttanut AGIS-rahoituksella hanketta Euroopan rikosentorjuntakilpailun kehittämiseksi (nk. **ECPA-DEV**). Hankkeessa on kuusi ulkomaista yhteistyökumppania. Projekti käynnistyi 2006. Vuonna 2007 hanke on edennyt erityisesti yhteistyössä Liettuan Laki-instituutin kanssa **Vilnassa marraskuun lopulla järjestetyssä kokouksessa ja seminaarissa**. Se tuloksena oli

EUCPN:n kansallisten edustajien joulukuun kokoukselle esitettävissä alustavat ehdotukset ECPA-sääntöjen muuttamiseksi. Hankkeen loppuraportin on määrä valmistua keväällä 2008.

Rikoksentorjuntaneuvostolle myönnettiin vuonna 2007 nk. *Framework Partnership Agreement* –asema. Tämä tarkoittaa, että se on privilegioitu kumppani toteuttamaan rajoitetulla hakukierroksella etsittyjä tekijöitä EU:n *Prevention of and fight against crime* –ohjelman mukaisten hankkeiden toteuttamiseen. Rikoksentorjuntaneuvoston esityksestä ja sen toteutusvastuulle oli EUCPN:n työohjelmaan sisällytetty kaksi uutta hanketta: *variation in crime* –seminaari ja *willingness to pay* -pilottiselvitys. Jälkimmäinen ei saanut vuoden vaihteen tiedon perusteella tällä kierroksella rahoitusta muodollisen puutteen vuoksi, *variationin crime* –seminaari on komission rahoitusharkinnassa.

Rikoksentorjuntaneuvosto on osallistunut **EUCPN:n nuorisorikollisuus-**alaryhmään. Se kokoontui Italiassa maaliskuussa ja teemana oli etnisten nuorisoryhmien rikollisuus. Saattaa olla, että kokous jäi ryhmän aseman epämääräisyyden vuoksi viimeiseksi. Lisäksi rikoksentorjuntaneuvosto on osallistunut työryhmään, jossa Hollannin vetovastuulla on harkittu komission vuonna 2006 tekemiä ehdotuksia verkoston työn kehittämiseksi ja valmistellut aineistoa verkoston kotisivuilla julkaistavaksi.

Paikallinen turvallisuussuunnittelu ja rikoksentorjunnan yhdyshenkilöverkosto

Rikoksentorjuntaneuvosto on päivittänyt ja täydentänyt paikallista yhdyshenkilöverkostoaan. Vuoden 2007 lopussa **paikallisia yhdyshenkilöitä, joiden tiedot ovat päivitettyjä, oli kaikkiaan 230 kunnassa**. Nämä kattavat yli 90 prosenttia Suomen väestöstä. Päivityksen yhteydessä näyttää yhdyshenkilöjen keskimääräinen asema kuntien virkahierarkiassa nousseen.

Vuonna 2004 hyväksytyyn Sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaan Turvallisuustalkoita jatketaan ja paikallisessa turvallisuussuunnittelussa omaksutaan laaja turvallisuuskäsite. Sisäisen turvallisuuden ohjelman koordinoitavastuu on ollut sisäasiainministeriön johdolla toimivalla projektiorganisaatiolla. Sen alaisuudessa työskennelleen turvallisuussuunnittelua edelleen kehittävän työryhmän ehdotukset valmistuivat 2006. Työryhmä jatkaa työtään. Rikoksentorjuntaneuvostoa siinä ovat edustaneet puheenjohtaja Timo Kvist ja sihteeristöistä suunnittelija Markus Alanko.

Kuntien edellytetään valmistelevan laajaan turvallisuuskäsitteeseen perustuvat turvallisuussuunnitelmat siten, että ne olisivat valtuustojen käsiteltävinä uusien valtuustojen kokoontuessa vuonna 2009. Rikoksentorjuntaneuvoston osuus tämän edistämiseksi on erityisesti ollut turvallisuussuunnittelun tietopankin rakentaminen neuvoston kotisivujen yhteyteen. Neuvosto on ollut järjestämässä turvallisuussuunnittelun koulutustilaisuuksia yhdessä sisäasiainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Suomen Kuntaliiton kanssa. Suurten kaupunkien seminaari, joka alkuaan oli nimennomaan Turvallisuustalkoiden toteutuksen edistämiseksi kehitetty rikoksentorjuntaseminaari, on niin ikään saanut turvallisuussuunnitteluseminaarin luonteen.

Rikosuhriasiat

Oikeusministeriön kriminaalipoliittisella osastolla tehtiin vuonna 2007 vastuiden uudelleenjärjestely, jossa rikoksantorjuntayksikkö otti vastatakseen uhriasioista. Useissa rikoksantorjunnan ulkomaisilla toimielimillä on merkittävä rooli rikosuhrien tukemisessa ja ”uhrinäkökulma” on monessa mielessä keskeinen osa rikollisuuden ehkäisystrategioissa (esim. uusiutuvan uhriksi joutumisen ehkäisy).

Rikosuhripalveluiden kehittäminen on tullut monella tavoin ajankohtaiseksi tehtäväksi. Asia mainitaan myös uuden sisäisen turvallisuuden ohjelman yhtenä painopisteenä.

Rikosuhripäivystyksen ja rikoksantorjuntaneuvoston yhteistyö on tiivistynyt. Vuoden 2007 aikana on koottu laaja yhteistyö valmistelemaan maaliskuussa 2008 Helsingissä järjestettävää kansainvälistä uhrikonferenssia *The 3rd Nordic Conference on Victimology and Victim Support*.

Neuvoston kokoonpano vuonna 2006

Puheenjohtaja: Kaupunginjohtaja Timo Kvist, Naantalin kaupunki
Varapuheenjohtaja: Poliisiylijohtaja Markku Salminen, sisäasiainministeriö

Jäsenet (henkilökohtainen varajäsen sulkeissa):
Apulaisosastopäällikkö Jari Lohi, oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto
(Ylijohtaja Maija Kukkonen, kriminaalihuoltolaitos)

Poliisipäällikkö Martti Kunnasvuori (8.5.2007 asti), Kuopion poliisilaitos, Poliisiylitarkastaja Robin Lardot (8.5.2007 alkaen), sisäasiainministeriö
(Rikosylikomisario Kari Tolvanen, Helsingin poliisilaitos, väkivaltarikosyksikkö)

Hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö
(Ylitarkastaja Helena Ewalds, Sosiaali- ja terveysministeriö)

Ylitarkastaja Virpi Hiltunen, opetusministeriö
(Ylitarkastaja Heidi Peltonen, opetushallitus)

Kehittämispäällikkö Markku Haiko, Suomen Kuntaliitto ry
(kaupunginjohtaja Tauno Kirves, Hyvinkään kaupunki)

Ylitarkastaja Timo Saarinen, ympäristöministeriö/alueiden käytön osasto
(Asuntoneuvos Riitta Kimari, ympäristöministeriö/asunto- ja rakennusosasto)

Tutkija Martti Lehti, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
(Johtaja Kauko Aromaa, HEUNI)

Asiamies Matti Räisänen, Suomen Kaupan Liitto
(Turvallisuuspäällikkö Antti-Pekka Kuusiluoma, SOK)

Vahinkovakuutusjohtaja Veli-Matti Ojala, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry
(Tiedotuspäällikkö Veikko T. Valkonen, Liikennevakuutuskeskus)

Tutkimusprofessori Salme Ahlström, STAKES, Alkoholi- ja huumetutkimusryhmä
(Tutkimuspäällikkö Juhani Iivari, STAKES)

Toiminnanjohtaja Marita Ruuhonen, Suomen Mielenterveysseura ry
(Verkställande direktör Marianne Österberg, Folkhälsan)

Erityisnuorisotyön sihteerinä Juha Alstela, Kirkon nuorisotyön keskus
(Kriminaalityön sihteerinä Sami Puumala, Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus)

Erikoissuunnittelija Meri-Sisko Eskola, työministeriö/kotouttaminen
(Lainsäädäntöneuvos Pasi Järvinen, työministeriö)

Osastopäällikkö Leena Linnainmaa, Keskuskauppakamari
(Johtaja Rauno Vanhanen, Suomen Yrittäjät ry)

Valtionsyyttäjä Ritva Sahavirta, valtakunnansyyttäjänvirasto
(Hovioikeudenneuvos Maija Nyyssönen, Helsingin hovioikeus)

Rikksentorjuntaneuvoston työvaliokunnan kokoonpano

Työvaliokunnan kokoonpano vuonna 2006
Puheenjohtaja: Kaupunginjohtaja Timo Kivist

Jäsenet (varajäsen sulkeissa):
Poliisiylivohtaja Markku Salminen
(Poliisipäällikkö Martti Kunnasvuori (8.5.2007 asti), poliisiylitarkastaja Robin Lardot (8.5.2007 alkaen))

Apulaisosastopäällikkö Jari Lohi
(Ylivohtaja Maija Kukkonen)

Valtionsyyttäjä Ritva Sahavirta
(Hovioikeudenneuvos Maija Nyyssönen)

Kehittämispäällikkö Markku Haiko
(Kaupunginjohtaja Tauno Kirves)

Tutkija Martti Lehti
(Johtaja Kauko Aromaa)

Osastopäällikkö Leena Linnainmaa
(Johtaja Rauno Vanhanen)

Väkivaltajaoston kokoonpano

Puheenjohtaja:

Toiminnanjohtaja Marita Ruohonen, Suomen Mielenterveysseura ry

Jäsenet:

Johtaja Kauko Aromaa, HEUNI

Ylitarkastaja Helena Ewalds, sosiaali- ja terveysministeriö

Tutkija Martti Lehti, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

Rikosylikomisario Kari Tolvanen, Helsingin poliisilaitos

Päällikkö Tarja Mankkinen, sisäasiainministeriö

Ylitarkastaja Immo Parviainen, opetusministeriö

Vanhempi hallitussihteeri Päivi Kantanen, työministeriö

Projektipäällikkö Sirkka Rousu, Suomen Kuntaliitto

Neuvoston sihteeristö

Pääsihteeri Hannu Takala

Erikoissuunnittelijat Mervi Sarimo ja Minna Piispa (väkivaltajaoston sihteeri)

Suunnittelijat Jukka-Pekka Takala (pääsihteerin sijainen), Saija Järvinen, Markus

Alanko ja Regina Järg-Tärno. Järg-Tärnon viransijaisena oli tammikuun Yaira Obstbaum.

Riikka Kostiainen toimi HAASTE-lehden toimittajana.

Katriina Kiviharju jatkoi toimistosihteerinä.

Sihteeristön yhteydessä on työskennellyt Hannakaisa Ryyänen Järvenpään kaupungin palveluksessa projektikoordinaattorina.